

ΕΤΕΚ: Σχέδια Μεγάλων Φωτοβολταϊκών Πάρκων δημιούργησαν υπερκέρδη για λίγους

Το τελευταίο διάστημα έχουν αυξηθεί οι δημόσιες αναφορές για αστοχίες στις παραμέτρους των τελευταίων δύο κρατικών Σχεδίων (2018 και 2019) για παραγωγή ηλεκτρισμού από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) και ειδικότερα μεγάλων φωτοβολταϊκών πάρκων.

Σε δημόσιες εκθέσεις (PWC, Restart Cyprus Now 2020) άρθρα, τοποθετήσεις βουλευτών, δημοσιογραφικά ρεπορτάζ κοκ, γίνονται αναφορές για “μαύρη αγορά” αδειών. επίσης, αφήνεται να νοηθεί ότι ο τρόπος λειτουργίας του Σχεδίου του 2018 οδηγεί σε υπερκέρδη συγκεκριμένων επιχειρηματιών, αντί στην μείωση της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας προς όφελος του καταναλωτή.

Το ΕΤΕΚ έχει μελετήσει τα δεδομένα και έχει ενημερωθεί για τον μεγάλο αριθμό αδειών φωτοβολταϊκών πάρκων που πωλήθηκαν πριν την υλοποίησή τους, τα τελευταία χρόνια. Παρατηρήθηκε δε το ακραίο φαινόμενο να διαφημίζεται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ότι αγοράζονται άδειες φωτοβολταϊκών πάρκων. Αυτό αποτελεί την κορυφή του παγόβουνου μιας προβληματικής κατάστασης. Η δομημένη καταγραφή δεδομένων όπως παρουσιάζονται πιο κάτω οδηγούν στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν στρεβλώσεις και απαιτούνται άμεσα διορθωτικές ενέργειες. Ειδικότερα το ΕΤΕΚ σημειώνει τα εξής:

Το Σχέδιο για Φωτοβολταϊκά Πάρκα που προκηρύχθηκε το 2018, δυναμικότητας 120MW αλλά και το αμέσως επόμενο Σχέδιο του 2019 για 250 MW δεν ακολούθησαν τη λογική του μειοδοτικού διαγωνισμού, ενόψει του ότι θα λειτουργούσε η ανταγωνιστική αγορά σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα από την προκήρυξή τους. Συγκεκριμένα, η αρχική εκτίμηση τότε (2018) ήταν ότι η ανταγωνιστική αγορά θα λειτουργούσε εντός του 2019.

Ειδικότερα το Σχέδιο του 2018 προνοούσε πως «οι αιτητές θα συμβληθούν με την ΑΗΚ για αγορά της παραγομένης ηλεκτρικής ενέργειας στην εκάστοτε τιμή αγοράς ΑΠΕ, όπως αυτή καθορίζεται από τη ΡΑΕΚ». Με βάση το Σχέδιο, η εγγυημένη αυτή τιμή πώλησης θα σταματούσε να υφίσταται 12 μήνες μετά την ημερομηνία που θα τεθεί σε εφαρμογή η ανταγωνιστική αγορά οπότεν και το έργο θα υποχρεωθεί να ενταχθεί σε αυτή.

Σημειώνεται πως το προαναφερόμενο κόστος αγοράς της ενέργειας έχει καθοριστεί ως το κόστος αποφυγής, το οποίο τα τελευταία χρονιά, λόγω και της κατακόρυφης αύξησης της τιμής αγοράς δικαιωμάτων CO₂ αλλά και της αύξησης των διεθνών τιμών στα καύσιμα, κυμαίνεται σε πολύ ψηλότερο επίπεδο από το κόστος παραγωγής ενέργειας από ένα μεγάλο φωτοβολταϊκό πάρκο.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το σημερινό κόστος αγοράς της κιλοβατώρας (kWh) έργων ενταγμένων στο σχέδιο του 2018 είναι €0.18 ενώ ο μειοδοτικός διαγωνισμός που έγινε το 2013 έδωσε τιμές €0.08-€0.09 την kWh. Και αυτό παρά τη σαφή τάση

μείωσης του κεφαλαιουχικού κόστους των φωτοβολταϊκών συστημάτων από το 2013 μέχρι και το 2018. Συναφώς, στοιχεία από πρόσφατους μειοδοτικούς διαγωνισμούς που διενεργήθηκαν σε χώρες με παρόμοιο ηλιακό δυναμικό έδωσαν τιμές χαμηλότερες των €0.06 την kWh. Με συντηρητικούς υπολογισμούς οι στρεβλώσεις στο Σχέδιο του 2018 (120 MW) και η μη έγκαιρη λήψη διορθωτικών μέτρων, αντί όφελος στον καταναλωτή οδήγησαν σε επιπρόσθετο του εύλογου, εγγυημένο κέρδος που υπερβαίνει τα €7.5 εκατομμύρια ετήσια στους ιδιοκτήτες των πάρκων που υλοποιήθηκαν κάτω από το Σχέδιο του 2018.

Χωρίς να κρίνεται η μη χρήση μειοδοτικού διαγωνισμού στα σχέδια υλοποίησης φωτοβολταϊκών πάρκων του 2018 και 2019 δυναμικότητας 370MW ενόψει και προς όφελος της λειτουργίας της ανταγωνιστικής αγοράς, το γεγονός ότι διανύεται ήδη ο πέμπτος χρόνος από το Σχέδιο του 2018 και δεν έχει ακόμη τεθεί σε λειτουργία η ανταγωνιστική αγορά, σε συνδυασμό με τα επαναλαμβανόμενα δημοσιεύματα και ενδείξεις για “μαύρη αγορά” αδειών και κερδοσκοπία, θα έπρεπε προ πολλού να θορυβήσουν το αρμόδιο Υπουργείο και τη ΡΑΕΚ για να λάβουν διορθωτικά μέτρα. Τα προφανή διορθωτικά μέτρα είναι **ο επαναπροσδιορισμός του κόστους αγοράς ΑΠΕ από φωτοβολταϊκά πάρκα του Σχεδίου 2018 και η όσο το δυνατό ταχύτερη προκήρυξη νέου Σχεδίου με στοιχεία μειοδοτικού διαγωνισμού.**

Επιπρόσθετα, η διατήρηση μέχρι και σήμερα της υψηλής εγγυημένης τιμής αγοράς ΑΠΕ για τα έργα του Σχεδίου του 2018 τους δίνει πλεονέκτημα και πολύ πιθανόν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό, καθώς θα εισέρθουν στην ανταγωνιστική αγορά όταν και εφόσον αυτή υλοποιηθεί, με σχετικά μεγάλη εναπομένουσα διάρκεια ζωής και με σχεδόν αποσβεσμένη την κεφαλαιουχική τους επένδυση, μέσα από τις τρέχουσες υψηλές αποδόσεις στην επένδυση τους.

Γενικότερα το ΕΤΕΚ εκφράζει σοβαρές επιφυλάξεις κατά πόσο η πολυαναμενόμενη ανταγωνιστική αγορά ηλεκτρισμού και ο τρόπος που είναι δομημένη θα οδηγήσει βραχυπρόθεσμα ή και μεσοπρόθεσμα σε μείωση της τιμής της ηλεκτρικής κιλοβατώρας για το μέσο νοικοκυριό ή τη μικρομεσαία επιχείρηση.

Το ΕΤΕΚ σημειώνει ότι η αποτελεσματική αντιμετώπιση του κόστους ενέργειας για νοικοκυριά και μικρομεσαίες επιχειρήσεις δεν θα δοθεί από τη λειτουργία της ανταγωνιστικής αγοράς όπως δομήθηκε, αλλά από ενεργειακές αναβαθμίσεις, μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας, μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης παραγωγικών διαδικασιών και από την αξιοποίηση μικρών συστημάτων ΑΠΕ, π.χ. φωτοβολταϊκών συστημάτων στις στέγες για ίδια χρήση (net metering/billing). Συναφώς η λειτουργία ενεργειακών κοινοτήτων θα συμβάλει στη δικαιότερη αξιοποίηση των ΑΠΕ προς όφελος των κατοίκων της ενεργειακής κοινότητας και προς καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας η οποία τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί στην Κύπρο.

17 Ιανουαρίου 2022